

Achter het nieuws

Ontmoet Alice, de nieuwe beste vriendin van je oma

Zorgrobot als goede vriend

NOORD ▶ Voor verzorgingscomplex Het Schouw in Noord komt een flamboyante oudere vrouw voorbijrijden in haar scootmobiel. Ze draagt een broek met panterprint en een paars gebreide pet en wordt gevolgd door haar twee honden. Het kost me moeite om haar bij te benen voor een gesprek. Ik heb geluk, ze is aangekomen bij haar appartement en ik kan haar vlug aanschieten voor ze door de poort verdwijnt.

Mevrouw Verkerk (1940) woont sinds zes jaar in een aanleunwoning van Het Schouw. Haar man is achttien jaar geleden overleden, en met haar kinderen uit haar eerste huwelijk heeft ze weinig contact: 'die komen nooit bij me langs.' Mevrouw Verkerk heeft parkinson en artrose, 'Ik kan niet meer alleen lopen, dat is verschrikkelijk', verzucht ze. Ondanks alles is mevrouw Verkerk heel gelukkig. 'Ik mag niet mopperen, ik woon hier heerlijk!'

Eenzame ouderen

Een gebrek aan tijd in de zorg is een groeiend probleem in Nederland. Werknemers in de zorg ervaren een bovengemiddeld hoge werkdruk. Het Centraal Bureau Statistiek

Eén van de initiatiefnemers van ROROpn is Dr. dr. Johan Hoorn.

Nederland. Werknemers in de zorg ervaren een bovengemiddeld hoge werkdruk. Het Centraal Bureau Statistiek publiceerde in 2016 zorgwekkende cijfers. De helft van de verzorgenden zegt heel veel werk te moeten doen. Een kwart geeft daarbij aan het werk emotioneel veeleisend te vinden. Daarbij zegt ruim 70 duizend ouderen boven de 75 jaar eenzaam te zijn. Dit probleem zal gekeken naar demografische ontwikkelingen alleen maar toenemen. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (2015) zijn er in 2025 maar liefst vier keer zoveel 80 jarigen als nu.

Een tekort aan helpende handen én aan sociaal contact. Als de mens zelf geen luisterend oor kan bieden voor de groeiende groep ouderen, zouden sociale robots dan de oplossing zijn? Computergestuurde maatjes die méér

Eén van de initiatiefnemers van ROBOPop is Dr. dr. Johan Hoorn.

zijn dan een hulp in het huis houden, maar waarmee je zelfs een emotionele band kan voelen. Bij ROBOPop, gevestigd in A Lab aan het Overhoeksplein, zijn ze hier druk mee bezig. Hier komen experts op het gebied van kunstmatige intelligentie samen met bedrijven en wetenschappelijke instellingen. Eén van de initiatiefnemers van ROBOPop is Dr. dr. Johan Hoorn, onderzoeker en ontwikkelaar van sociale robots aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

Met zijn onderzoeksgroep SELEMCA ontwikkelde hij zorgrobot Alice.

Ik ben Alice

Alice, een kleine robot met een meisjesachtig poppen hoofd, gaat in 2015 op bezoek

bij drie alleenstaande oudere dames. De interactie tussen de dames en Alice wordt gefilmd voor de documentaire 'Ik ben Alice'. Familieleden zijn sceptisch. Wat kan een praten de pop nou voor verschil maken? Gaandeweg worden de oudere dames één voor één maatjes met Alice. Ze voeren gesprekken, kijken samen naar tv en Alice weet de dames in beweging te krijgen. Hoe komt het dat de dames het gezellig hebben met Alice, ook al is ze 'slechts' een robot? Dr. Hoorn legt uit: 'Het belang dat het grootst is, wekt de sterkste emotie. Gezel schap hebben is belangrijker dan te bedenken dat je tegen een machine praat. Dat laatste is een abstract en rationeel bezwaar dat overstemd wordt

door de emotie 'leuk!' en 'gezellig!'. En hoewel men dus wel weet dat het geen echt kind is, verhouden de ouderen zich wel tot Alice alsof het een kind is; ze gaan op in het spel.'

Noodoplossing

Volgens Dr. Hoorn kan een sociale robot soms juist fijner zijn dan een mens: 'Aanvankelijk zullen mensen het zien als een noodoplossing om vervolgens te ontdekken dat een sociale robot een aantal vervelende eigenschappen mist die mensen wel hebben. En dat is waarom het zo'n goede vriend blijkt te zijn: geen kritiek, geen oordeel, geen irritatie, geduldig luisterend, moreel volkomen betrouwbaar.'

Zitten onze eenzame grootouders straks allemaal met een zorgrobot thuis? 'Dat hangt af van de maatschappij, dus van jou en mij', zegt dr. Hoorn. 'Als we hier volop op inzetten heb ik in twee jaar een Alice op de bank bij oma zoals in de film. Maar met hoe het nu gaat, duurt het wel 20 jaar.' Dat komt volgens hem door dat in Nederland erg afwach tend wordt gereageerd op innovatieve ideeën zoals de zorgrobot. 'Als het zich elders - bij voorkeur Amerika - heeft bewezen, zijn we er direct bij. De excentrieke uitvinder is hier een buitenbeentje, niet iemand die je ondersteunt.'

Bijzettafeltje

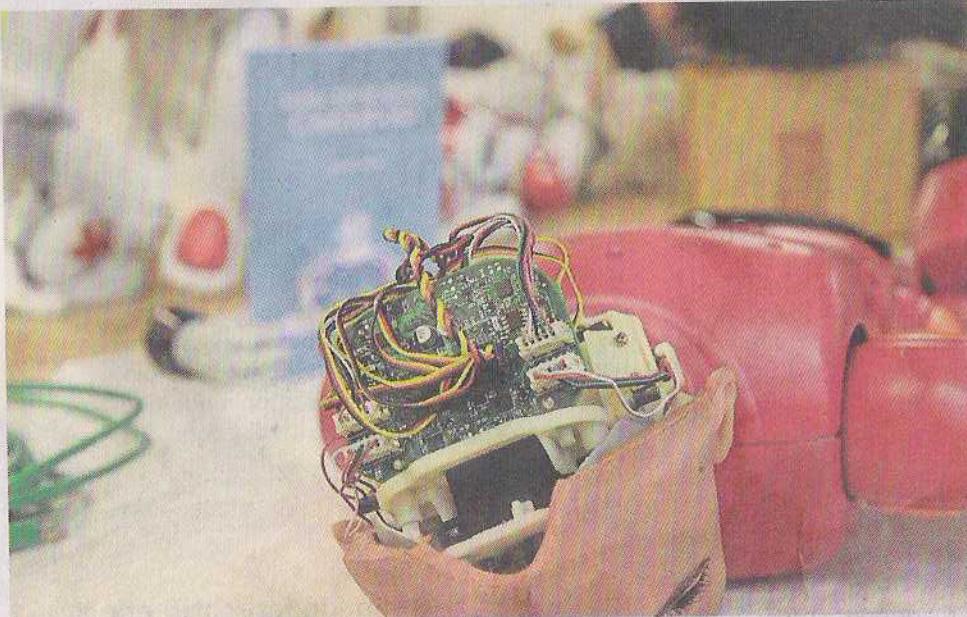
Nelrieke heeft haar vraagtekens bij een sociale robot. 'Het is de mens voor de gek

houden. Dan kan je net zo goed tegen de tv aan ouwe hoeren.' Op haar afdeling ziet ze geen voordelen, 'Zo'n robot wordt als bijzettafeltje gebruikt', zegt ze schaterla chend. Ondertussen schuiven verzorgenden Josefine en Vivian ook aan en ontstaat er een levendige discussie. Vivian kent de documentaire over Alice de zorgrobot en ziet juist wel voordelen, ook voor mensen met beginnende demen tie. 'Alice gaat vragen

stellen, wordt een gezelschapsdame. Het enige is dat Alice niet kan bewegen met haar benen en armen. Maar ze kan toch een gesprek voeren. Ik vind het goed. Het is net als een kat weet je, liever iets dan niets.' Vindt Vivian Alice eng? 'Nee.'

Meer informatie is te vinden www.robopop.nl.

Tekst en foto's: Jessica Merkens

Binnen in het hoofd van Alice.

Alice heeft het gezicht van een pop.